

Ludzie kochają mapy

Jesteśmy świadkami dynamicznego formowania się społeczeństwa informacyjnego, które dla kartografów powinno być wyzwaniem, ale też szansą. Nowoczesne technologie przekształciły kartografię, która nie jest już tą definiowaną przed 40 laty – zauważył przewodniczący Oddziału Kartograficznego PTG dr hab. Marek Baranowski podczas rozpoczęcia XXXVIII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej (Warszawa, 15-16 września).

Anna Wardziak

Współcześnie mapa nabiera istotnego znaczenia. Jest interfejsem do czytania danych przestrzennych, przecież nikt nie czyta bazy danych wprost. Jest też doskonałym medium do komunikowania się. Ludzie lubią, a nawet kochają mapy – kontynuował Baranowski. – Dawniej dostarczycielami map byli głównie kartografowie, dziś obserwujemy upowszechnienie, a nawet upołączenie tworzenia map. Warsztat twórcy mapy zmienił się i stał się powszechnie dostęp-

ny. Ułatwieniem pracy jest też różnorodność źródeł danych przestrzennych czy zasoby otwarte (ostatnio również urzędowe). Jednak często na ołtarzu efektywności i szybkości przekazu składa się poprawność kartograficzna. Oczywiście nie możemy – jako kartografowie – powstrzymać wzrostu popularności map, nawet jeśli ich jakość nie satysfakcjonuje. Czekają nas zatem dyskusja nad nową rolą kartografów – podsumował Marek Baranowski.

W podobnym tonie wypowiadał się prof. Andrzej Lisowski, dziekan Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. – W epoce pierw-

szych odkryć geograficznych mapa była zastrzeżona dla ograniczonego kręgu odbiorców. W społeczeństwie informacyjnym trudno wyobrazić sobie bez niej codzienne funkcjonowanie – stwierdził.

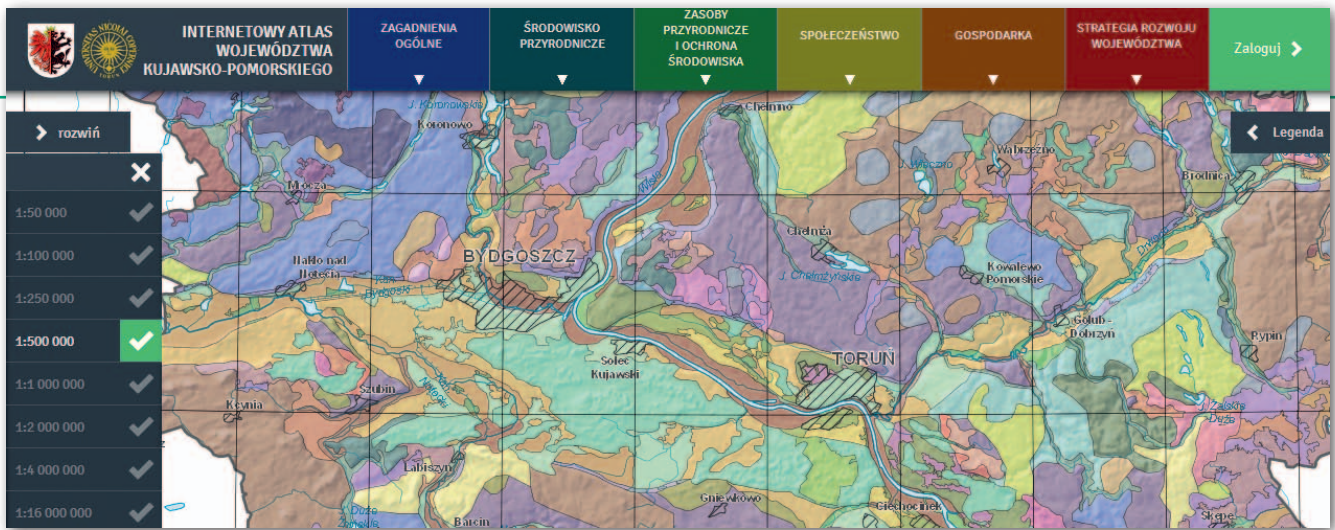
Wśród reprezentantów urzędowej kartografii na konferencji prym wiedli przedstawiciele GUGiK, co zresztą nie dziwi. Główny geodeta kraju Kazimierz Bujakowski przedstawił wyzwania związane z procesem cyfryzacji państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz działania urzędu w zakresie tworzenia opracowań kartograficznych. Podkreślił znaczący wzrost zainteresowania użytkowników danymi przestrzennymi, również tymi udostępnianymi bezpłatnie, oraz konieczność opracowania efektywnych procedur utrzymania rezultatów projektów realizowanych przez urząd i wykorzystania środków finansowych z programów unijnych.

Nowe spojrzenie na charakter współczesnej mapy topograficznej jako cyfrowego modelu krajobrazu, jej przydatność i przeznaczenie zaprezentował Jerzy Zieliński, dyrektor Departamentu Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej GUGiK. Osobną sesję poświęcono mapom hydrograficznym. Przedstawiciele urzędu mówili o tym rodzaju map jako komponencie polskiej infrastruktury informacyjnej, o rozwoju koncepcji i współczesnych oczekiwaniach użytkowników, a także nowych standardach wykonywania, gromadzenia i zarządzania cyfrowymi mapami hydrograficznymi.

Zadania Szefostwa Geografii Wojskowej omówił z kolei ppłk Artur Starczewski, opisując podlegające SGW wojskowe jednostki geograficzne, a także wykonywane przez nie cyfrowe i analogowe produkty geograficzne oraz wsparcie geograficzne wojsk w operacjach i misjach zagranicznych. Przedstawiciele GUS – dyrektor Janusz Dygaszewicz oraz Agnieszka Nowakowska – przedstawili Portal Geostatystyczny jako narzędzie do kartograficznej prezentacji danych statystycznych. W kilku wystąpieniach pojawiły się też zagadnienia związane z generalizacją kartograficzną (drzewa decyzyjne, operatory cyfrowe generalizacji). O przydatności osnowy kartograficznej obiektu do ciągłej aktualizacji danych BDOT10k obiektywną metodą upraszczania mówił prof. Tadeusz Chrobak (AGH).

Wyniki konkursów Stowarzyszenia Kartografów Polskich

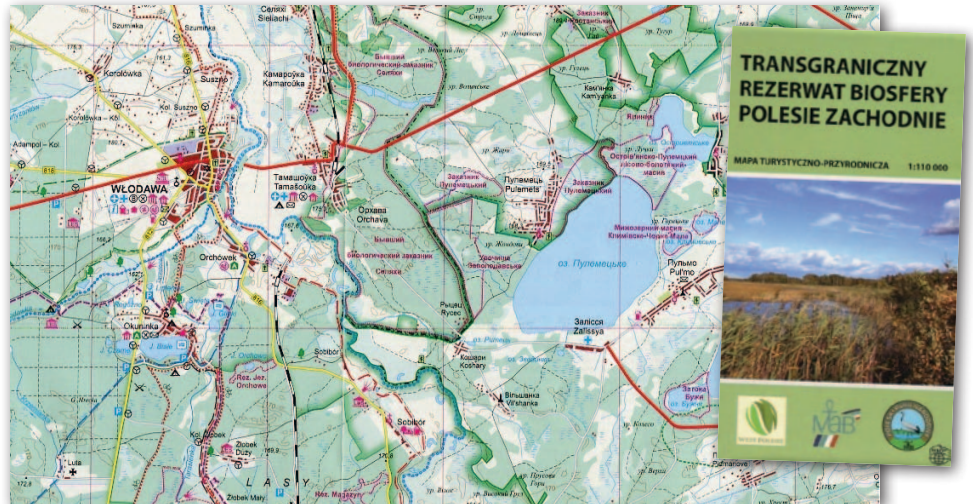
1. Mapa Roku 2014 (dla map drukowanych)	
Mapa turystyczna	1 miejsce i tytuł Mapy Roku 2014 Transgraniczny rezerwat biosfery Polesie Zachodnie. Mapa turystyczno-przyrodnicza. 1:110 000; Wyd. Kartpol, Lublin 2 równorzędne II miejsca: ●Tatry i Zakopane. 2 w 1. Przewodnik i mapa. 1:55 000; Wyd. ExpressMap Polska, Warszawa; ●Piława-Gwda (Sikory-Dobrzyca-Ujście); Rurzyca (Trzebieszki-Krępsko). Szlaki kajakowe. 1:50 000; Eko-Graf Wydawnictwo Kartograficzne, Wrocław
Inne mapy i atlasy drukowane	1 miejsce i tytuł Mapy Roku 2014 Mazurski Park Krajobrazowy. Mapa geologiczno-turystyczna. 1:60 000; Wyd. Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, Warszawa 2 równorzędne II miejsca: ●Wrocław. Atlas. 1:20 000; Eko-Graf Wyd. Kartograficzne, Wrocław; ●Świat – Ukształtowanie powierzchni. 1:25 000 000 (mapa ścienna); Eko-Graf Wyd. Kartograficzne, Wrocław
● Nagroda Publiczności	
Mapa turystyczna	2 równorzędne I miejsca: ●Tatry i Zakopane. 2 w 1, Przewodnik i mapa. 1:55 000; Wyd. ExpressMap Polska, Warszawa; ●Transgraniczny rezerwat biosfery Polesie Zachodnie. Mapa turystyczno-przyrodnicza. 1:110 000; Wyd. Kartpol, Lublin
Inne mapy i atlasy drukowane	1 miejsce Mazurski Park Krajobrazowy. Mapa geologiczno-turystyczna. 1:60 000; Wyd. Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, Warszawa
2. Internetowa Mapa Roku 2014/2015 im. Krzysztofa Buczkowskiego	
1 miejsce i tytuł Internetowej Mapy Roku Mapa odmian krajobrazów naturalnych w Internetowym Atlasie Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dział: Zasoby przyrodnicze i ochrona środowiska – Ochrona i kształtowanie środowiska); autor opracowania – Rafał Kot, wykonawca strony internetowej – Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu, właściciel – woj. kujawsko-pomorskie 2 wyróżnienia: ●Aplikacja mobilna Zabytki w Polsce; Koncepcja: Narodowy Instytut Dziedzictwa; autorstwo części zdjęć z Wikimedii na zasadach Creative Commons; wykonawca rozwiązań informatycznych: SoftProject; właściciel: NID; ●Atlas Warszawy; autor i wykonawca opracowania kartograficznego oraz strony internetowej: Paweł Trzcionkowski; właściciel serwera internetowego: WGiSR Uniwersytetu Warszawskiego	

I miejsce i tytuł Internetowej Mapy Roku 2014/2015

Natomiast dr hab. Beata Konopska, omawiając rolę mapy we współczesnej edukacji szkolnej, zwróciła uwagę m.in. na marginalizację w procesie edukacji roli geografii, a także atlasu geograficznego oraz rosnącą z kolei rolę map w podręcznikach. – Współczesny uczeń to aktywny użytkownik internetu i technologii informatycznych, powinniśmy więc przystąpić do opracowania e-podręcznika z zakresu geografii zawierającego elementy kartograficzne – przekonywała. Jej zdaniem kartografowie powinni poznać i scharakteryzować percepcję nowych użytkowników map, sprawdzić, które z dotychczasowych kartograficznych metod prezentacji spełniają współczesne zadania edukacyjne i ustalić, w jakim zakresie technologie informatyczne mogą podwyższyć sprawność korzystania z map i przekazywania kompletnej wiedzy o danym obszarze.

– Z biegiem lat zmieniły się dane, narzędzia i wiedza, ale też zmieniła się rola kartografa. Od artysty do usługodawcy – stwierdziła dr Jolanta Korycka-Skorupa (UW). A wpisując się w dyskusję nad rolą współczesnych kartografów, dodała, że ich zadaniem powinno być: uporządkowanie i uzupełnienie klasyfikacji metod prezentacji ze względu na nowe wyzwania, uporządkowanie terminologii kartograficznej w programach komputerowych oraz podniesienie poziomu prezentacji kartograficznej.

I miejsce, tytuł Mapy Roku 2014 i Nagroda Publiczności w kategorii „Mapa turystyczna”
Poniżej: I miejsce, tytuł Mapy Roku 2014 i Nagroda Publiczności w kategorii „Inne mapy...”

Przy okazji konferencji odbyły się zebrania otwarte Oddziału Kartograficznego Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Stowarzyszenia Kartografów Polskich. Podczas pierwszego z nich mówiono m.in. o trudnościach w wydawaniu „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”. Wynikają one m.in. z wymogu publikacji przez naukowców prac w wysoko punktowanych czasopiśmie i wiążącej się z tym – jak to określono – „choroby nauki punktowej”. Członkowie SKP z kolei przyjęli regulamin przyznawania Medalu im. prof. Andrzeja Makowskiego za wybitne zasługi dla kartografii.

Uroczysto ogłoszono także wyniki i wręczenie nagrody w dwóch konkursach SKP: Internetowa Mapa Roku

2014/2015 im. Krzysztofa Buczkowskiego oraz dla map drukowanych – Mapa Roku 2014 (szczegółowo w ramce). Do pierwszego z nich zgłoszono 17 opracowań tematycznych (wyniki głosowania na Geoforum.pl 15 września). Natomiast do XV edycji konkursu Mapa Roku 9 wydawców zgłosiło 16 opracowań (wydanych w 2014 r.) w trzech kategoriach (w kategorii „Plan miasta” z powodu zbyt małej liczby zgłoszeń nie wyłoniono zwycięzcy).

W Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej uczestniczyło blisko 80 osób reprezentujących ośrodki naukowe i administrację. Wydarzenie to było jednym z głównych punktów obchodów Międzynarodowego Roku Mapy w Polsce. Jego organizatorami byli: GUGiK, Oddział Kartograficzny PTG oraz Zakład Geoinformatyki, Kartografii i Teledetekcji WGiSR UW. Należy wspomnieć, że podczas konferencji uczczono minutą ciszy zmarłego 24 sierpnia dr. Wiesława Kaprowskiego, inicjatora, współtwórcę i pierwszego przewodniczącego Sekcji Kartograficznej Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (protoplastki Oddziału Kartograficznego PTG). Zdjęcia z konferencji w Fotogalerii na Geoforum.pl. ■

